

Aktivity pro tažné psy (a nejen pro ně)

Mushing – trénink psa do zápřahu, vybavení, výživa

Určitě není v prostorových možnostech tohoto seriálu zasvětit laiky nějak detailně do problematiky mushingu. Od toho je tu specializovaná literatura a především dnes všeobjímající internet s texty nepoměrně obsáhlejšími a povolanějšími. Proto se budu snažit zmínit především základní zásady a pojmy.

Kdy začít s tréninkem

I zde samozřejmě platí ono okřídlené: „Co se v mládí naučíš...“ Jenže vše má svou zákonitou posloupnost. S prvními kroky tréninku do zápřahu bychom měli začít ve věku zhruba pěti až sedmi měsíců, kdy už má štěně zvládnuty základní cviky poslušnosti. Zvykáme je na oblékání postroje a při běhu na krátké vzdálenosti (okolo 500 metrů) se je povzbuzováním snažíme na mírně napnuté šňůře držet před sebou. Psi severských plemen, ESP a alaskáni mají většinou smysl pro práci ve spřežení v genech, jen je ho třeba patřičně usměrňovat. Někdy chybí motivace pro vyvinutí tahu. Může nám to

vyřešit pomocník, který před námi dělá „vodiče“ a láká psa za sebou. Pozor však na návyk, v budoucnu byste se měli obejít bez vodiče! Vhodnou motivaci je po správně odvedené práci též odměna formou pochvaly a pamlsku.

Leader musí být především inteligentní

Časem připojujeme k postroji psa šňůrou drobnou zátěž, kterou postupně navyšujeme. Vhodný je například kousek řetězu, menší pneumatika, tedy předměty, které nemohou psa najetím zranit. Povzbuzením a chlácholením odvádíme pozornost štěněte od „té věci“, která lomozí a ztěžuje mu pohyb. Tažného psa ovládáme zásadně jen slovními povely. Zavedené „gou“ – kupředu, „dží“ – doprava, „hóó“ – doleva a další, můžeme samozřejmě nahradit vlastními. Velmi důležitá je intonace a důraz v hlase. Mimo uvedených povelů bychom psa měli naučit minimálně ještě „hou“ – stůj, „lajnaut“ – stůj na napnuté šňůře, „rovně“, „pomalu“, „hejá“ – rychleji, případně další. Pokyny zadáváme zásadně s oslovením psa jménem a s dostatečným předstihem. Výhodou pro trénink je

samozřejmě terén s častými odbočkami a křižovatkami.

Pokud uznáme, že máme psa již dostatečně ovladatelného, můžeme jej připnout ke kolu, koloběžce či lehké tříkolce, kde můžeme v případě potřeby přišlápnout. Při tomto individuálním přístupu už bychom měli začínat mít představu, na jakou pozici se nováček ve spřežení hodí. Pokud máme štěstí, objevíme v něm vlohy leadra, tedy psa, který celé spřežení vede. Nemusí být zdaleka nejsilnější, ale především inteligentní, dokonale ovladatelný, s přirozenou autoritou. Takových psů nebývá mnoho, a tak je třeba tyto vlohy náležitě podporovat a rozvíjet.

Pozor na přehřátí organismu

Je na čase, úměrně věku, prodlužovat délku tratí a zátěž. Pokud máme doma „zkušeného mazáka“ či spřežení, je ideální mladého psa začlenit do spřežení. Zde se všemu může učit od ostatních, jen musíme hlídat tempo, aby stíhal a práci si hned neznechutil. Do plnohodnotného tréninku však můžeme mladého psa zapojit teprve od 12 měsíců (od 18 u těžších plemen např. AM, až v té

Psi severských plemen, ESP a alaskáni mají většinou smysl pro práci ve spřežení v genech, jen je ho třeba patřičně usměrňovat.

■ Expediční saně

bují okolo 30% bílkovin a 20% tuku v kg. Krmná dávka je adekvátní vynaložené námaze a klimatickým podmínkám, při dlouhodobé práci v silných mrazech může dávka potřebná na pokrytí energetických výdajů vzrůst až o 100% oproti normálu. Pak je dobré rozložit ji do několika krmných dávek na den. „Poptávka“ ze strany organismu při dlouhodobé zátěži je především po tucích, které tělo spaluje na energii. Jejich množství v krmné dávce můžeme navýšit přidáním surovin, jako jsou škvarky, hovězí lůj, sádlo, popř. i rostlinný olej. Pozor, to vše se ale musí dít postupně a v přímé závislosti na vynaložené námaze, jinak si koledujeme o zažívací potíže.

Celá řada musherů (a nejen jich) nedá dopustit na klasickou stravu, tzn. maso s přílohou. Kombinace masa a granulí, kdysi zatracovaná, se mi jeví jako trend posledních let. Pravdou je, že psi maso vítají daleko raději než granule. Jen je vše nutné řádně vybalancovat a skloubit. A když už jsme u těch kloubů, preventivním přidáváním přípravků s kloubní výživou v období zátěže nemůžete nic zkazit, ba právě naopak. I takové vařené vepřové nožky nebo jiné chrupavky dělají divy!

Vybavení v Česku najdete kvalitní

Chceme-li se stručně zmínit o vybavení potřebném pro provozování saňového sportu, mohli bychom parafrázovat pana Lórence z legendárního filmu Na samotě u lesa: „To máte postroje, šňůry, karabiny, káru, koloběžku, helmu, saně, vak, kotvu, botičky, stakeout...“ Jezdím se psy přes dvacet let a můžu z vlastní zkušenosti říct, že vybavování je nekončící proces. Průkopnické časy, kdy si vybavení pro mushing tvořil, cestou pokusů a omylů, každý sám, jsou už dávno pryč a prakticky vše se dá dnes pohodlně koupit. Jenže jedna stránka je věc finanční a tady je nutné zmínit, že mushing není zrovna levný koníček. Druhá věc je, když se jezdí, stále se něco láme, praská, ničí a taky vývoj jde neustále kupředu – to co ještě včera vyhovovalo, je dnes zastaralé.

době má dokončený tělesný vývoj). Tréninkový režim musíme vždy přizpůsobit momentálním klimatickým podmínkám. Např. takzvané kárové, podzimní i jarní závody se mohou konat jedině tehdy, nepřesáhne-li teplota 15 stupňů. Hrozí totiž nebezpečné přehřátí organismu. K tomu mají především sklony alaskáni a ESP, kterým na rozdíl od severanů chybí jakási „záklopka“ a jsou schopni běžet do sebezničení. Ale ani chlupatí severani nejsou tohoto nebezpečí uchráněni. Mnozí musheré to řeší zapřaháním za ranního či večerního chládku nebo namočením psů před startem.

Nejen krmení, i napájení je velmi důležité

Alfou a omegou výživy aktivního tažného psa by měl být důraz na napájení a kvalitní, energeticky vydatná strava. Napájení před výkonem i po výkonu bývá často malou musherskou alchymíí. Každý z musherů má individuálně odzkoušeno složení nápoje a časový odstup od záprahu. V zásadě jde o to, abychom psy před výkonem dostatečně zavodnili, aniž by byli nuceni posléze zastavovat k venčení na trati. Nejčastěji bývá používán vlažný masový vývar či v teplé vodě rozmělněná masová konzerva, v množství asi 0,5 litru na psa, hodinu až dvě před startem. Je možné přidávat různé přípravky s obsahem karnitinu, který urychluje přeměnu tuků na energii. Po dojezdu bychom měli mít připravený podobný vlažný nápoj, třeba s i s rozmočenými granulami s tím rozdílem, že místo karnitinu můžeme k rychlejší regeneraci organismu přidávat elektrolyt.

Krmení prémiovým či superprémiovým krmivem, by mělo být u takto namáhaných psů samozřejmostí. Pro tréninkové období, tedy zhruba od poloviny září do dubna, bychom měli z nabídky vybírat krmiva typu „performance“ nebo „energy“. Základní parametry takto označovaných krmiv se pohy-

Botičky, saňové vaky a především postroje pro psy se vyrábí v České republice ve světové kvalitě. Důkazem toho je, že s nimi jezdí musheré nejenom prakticky v celé Evropě, ale i v Mecece mushingu – na Aljašce. Na stránkách jako jsou www.manmat.cz, www.polarpesek.com, www.zerodc.cz najdete nejenom ony zmíněné postroje různých typů a provedení, ale i celou řadu dalších potřebných výrobků. Zato tréninkové tříkolky (vhodné pro dva, maximálně čtyři psy) a čtyřkolové káry pro větší spřežení, jsou ještě často dílem šikovných kutilských ručiček. Důkazem mohou být skvostné speciály na www.tektoss.eu. Zahraniční výrobky, ač krásné, bývají cenově nedostupné. Majitelé velkých záprahů v posledních letech s velkou oblibou užívají též motorových terénních čtyřkolek. S obrovskou praxí a znalostí problematiky vyrábí káry za psí spřežení Franta Chlaň, vždyt pojem „chlaňovka“ už prakticky zlidověl. Na svých stránkách www.sled.cz, nabízí Franta i celou škálu saní pro různé typy tratí. Jeho jasanové sprintovky či expediční tobogány znají po celé Evropě. Zatímco jasanové saně, to je ta naprostá klasika, nejnovější materiály ovládly už i tuto oblast lidské činnosti. Světovým leadrem ve výrobě špičkových saní, složených z duralu, plastů, uhlíkových vláken a dalších materiálů které vládou modernímu sportu, je rakouská firma Danler (www.danler-hundeschlitten.at). Zkušené české výrobce v tomto směru najdete na www.eurohusky.com.

Doporučená literatura a odkazy: Libuše Pečerná – *Sport psích spřežení od A do Z*

Vladimír Páral ■
www.mushing.cz

Foto: Honza Teichman

MAN MAT
www.manmat.cz
VŠE PRO SPORT SE PSY.